P10_TA(2024)0043

Genetski modificirani kukuruz DP23211

Rezolucija Europskog parlamenta od 26. studenoga 2024. o Provedbenoj odluci Komisije (EU) 2024/1826 o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz DP23211, od njega se sastoje ili su od njega proizvedeni, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (2024/2838(RSP))

(C/2025/1802)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2024/1826 o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz DP23211, od njega se sastoje ili su od njega proizvedeni, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje ([2]), a posebno njezin članak 7. stavak 3. i članak 19. stavak 3.,

— uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 26. travnja 2024. i na kojem nije doneseno mišljenje te glasovanje žalbenog odbora od 29. svibnja 2024. na kojem, isto tako, nije doneseno mišljenje,

— uzimajući u obzir članak 11. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ([3]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) doneseno 29. studenog 2023. i objavljeno 18. siječnja 2024. ([4]),

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama („GMO”) ([5]),

— uzimajući u obzir članak 115. stavke 2. i 3. Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

A. budući da je, u skladu s člancima 5. i 17. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, društvo *Pioneer Overseas Corporation* sa sjedištem u Belgiji, u ime društva *Pioneer Hi-Bred International, Inc.* sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama, 11. prosinca 2019. nacionalnom nadležnom tijelu Nizozemske podnijelo zahtjev za stavljanje na tržište hrane, sastojaka hrane i hrane za životinje koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz DP23211 („genetski modificirani kukuruz”), od njega se sastoje ili su od njega proizvedeni („zahtjev”); budući da je taj zahtjev također obuhvaćao stavljanje na tržište proizvoda koji sadrže genetski modificiran kukuruz ili se sastoje od njega za druge namjene osim uporabe u hrani i hrani za životinje, no ne i za uzgoj;

B. budući da je EFSA 29. studenog 2023. donijela pozitivno mišljenje, koje je objavljeno 18. siječnja 2024.;

C. budući da genetski modificirani kukuruz sadrži gene koji stvaraju otpornost na glufosinat te proizvodi insekticidne proteine;

([1]) SL L, 2024/1826, 4.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1826/oj.
([2]) SL L 268, 18.10.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) Znanstveno mišljenje EFSA-ina Povjerenstva za genetski modificirane organizme o procjeni genetski modificiranog kukuruza DP23211 za uporabu u hrani i hrani za životinje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-NL-2019-163), EFSA Journal 2024.;22(1):8483, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8483.
([5]) Parlament je u osmom sazivu donio 36, a u devetom sazivu 38 rezolucija u kojima se protivi odobravanju GMO-a.

Nepostojanje procjene za komplementarne herbicide

D. budući da se Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 503/2013 ([6]) zahtijeva procjena o tome utječu li očekivane poljoprivredne prakse na ishod proučavanih krajnjih točaka; budući da je u skladu s tom Provedbenom uredbom to posebno relevantno za biljke otporne na herbicide;

E. budući da je velika većina genetski modificiranih usjeva genetski modificirana kako bi bila otporna na jedan ili više „komplementarnih" herbicida koji se mogu upotrebljavati tijekom cijelog uzgoja genetski modificirane kulture, a da pritom ne dođe do odumiranja usjeva, što bi bio slučaj s usjevom koji nije otporan na herbicide; budući da se u brojnim studijama navodi da je za genetski modificirane usjeve otporne na herbicide potrebna veća upotreba komplementarnih herbicida, velikim dijelom zbog pojave korova otpornih na herbicide ([7]);

F. budući da genetski modificirani usjevi otporni na herbicide poljoprivrednike uvlače u sustav upravljanja korovom koji u velikoj mjeri ili u potpunosti ovisi o herbicidima, i to naplatom dodatka na cijenu za genetski modificirano sjeme, koji se može opravdati samo ako poljoprivrednici koji kupuju takvo sjeme koriste i komplementarne herbicide; budući da će se većim oslanjanjem na komplementarne herbicide na poljoprivrednim gospodarstvima na kojima su posađeni genetski modificirani usjevi ubrzati pojava i širenje korova otpornih na te herbicide, što će dovesti do potrebe za još većom upotrebom herbicida i pojave pod nazivom „začarani krug herbicida";

G. budući da će se povećati negativni učinci na zdravlje tla i kvalitetu vode te na biološku raznolikost iznad i ispod zemlje, koji proizlaze iz prekomjernog oslanjanja na herbicide, te će to dovesti do povećane izloženosti ljudi i životinja tim negativnim učincima, potencijalno i preko povećanja količine ostataka herbicida u hrani i hrani za životinje;

H. budući da se glufosinat klasificira kao tvar koja je toksična za reproduktivno zdravlje (kategorija 1B) i stoga ispunjava kriterije za isključivanje iz Uredbe (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]); budući da je odobrenje za upotrebu glufosinata u Uniji isteklo 31. srpnja 2018.;

I. budući da se smatra da procjena za ostatke herbicida i metabolite pronađene na genetski modificiranim biljkama nije u nadležnosti Povjerenstva EFSA-e za genetski modificirane organizme te se stoga ne provodi u okviru postupka odobravanja genetski modificiranih organizama;

Primjedbe nadležnog tijela države članice i dionika

J. budući da su države članice tijekom tromjesečnog razdoblja savjetovanja EFSA-i dostavile brojne kritike, uključujući činjenicu da se predmetnim planom praćenja ne osigurava da se prikupljaju informacije relevantne za praćenje proizvoda te da se stoga on ne može smatrati adekvatnim, kao i da insekticidni proteini koje proizvodi biljka nisu primjereno evaluirani;

Osiguravanje jednakih uvjeta na globalnoj razini i poštovanje međunarodnih obveza Unije

K. budući da se u zaključcima strateškog dijaloga o budućnosti poljoprivrede u EU-u ([9]) Komisija poziva da preispita svoj pristup u pogledu pristupa tržištu za uvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda s obzirom na problem različitih standarda Unije i njezinih trgovinskih partnera; budući da su pravedniji trgovinski odnosi na globalnoj razini, usklađeni s ciljevima u pogledu zdravog okoliša, bili jedan od glavnih zahtjeva poljoprivrednika tijekom prosvjeda održanih 2023. i 2024.;

([6]) Provedbena uredba Komisije (EU) br. 503/2013 od 3. travnja 2013. o prijavama za odobrenje genetski modificirane hrane i hrane za životinje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Uredbi Komisije (EZ) br. 641/2004 i (EZ) br. 1981/2006 (SL L 157, 8.6.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

([7]) Vidjeti, primjerice, Schulz, R., Bub, S., Petschick, L. L., Stehle, S., Wolfram, J. (2021.), *Applied pesticide toxicity shifts toward plants and invertebrates, even in GM crops* (Prenošenje toksičnosti primijenjenih pesticida na biljke i bezkralježnjake, čak i u genetski modificiranim usjevima), Science 372(6537), str. 81. – 84., https://doi.org/10.1126/science.abe1148; Bonny, S., *Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact* (Genetski modificirani usjevi i korovi otporni na herbicide te herbicidi: pregled i učinak), Environmental Management, siječanj 2016;57(1), str. 31. – 48., https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738; i Benbrook, C. M., *Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. - the first sixteen years* (Učinak genetski modificiranih usjeva na korištenje pesticida u SAD-u: prvih 16 godina), Environmental Sciences Europe, 28. rujna 2012., svezak 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([8]) Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1107/oj).

([9]) Strateški dijalog o budućnosti poljoprivrede u EU-u – *A shared prospect for farming and food in Europe* (Zajednički izgledi za poljoprivredu i hranu u Europi), rujan 2024., https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/171329ff-0f50-4fa5-946f-aea11032172e_en?filename=strategic-dialogue-report-2024_en.pdf.

L. budući da se u izvješću posebne izvjestiteljice Ujedinjenih naroda (UN) za pravo na hranu iz 2017. godine zaključuje da opasni pesticidi, posebno u zemljama u razvoju, imaju katastrofalne učinke na zdravlje ([10]); budući da se u okviru cilja održivog razvoja UN-a br. 3.9. do 2030. želi u velikoj mjeri smanjiti broj smrtnih slučajeva i bolesti prouzročenih opasnim kemikalijama te onečišćenjem i kontaminacijom zraka, vode i tla ([11]);

M. budući da Globalni okvir za biološku raznolikost iz Kunminga i Montreala („Okvir Kunming-Montreal”), dogovoren na konferenciji COP15 Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti (UN CBD) u prosincu 2022., uključuje globalni cilj smanjenja rizika od pesticida za najmanje 50 % do 2030. ([12]);

N. budući da se u Uredbi (EZ) br. 1829/2003 navodi da genetski modificirana hrana ili hrana za životinje ne smije imati nepovoljne učinke na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da Komisija pri sastavljanju svojih odluka mora uzeti u obzir sve relevantne odredbe prava Unije i ostale legitimne čimbenike relevantne za predmet koji se razmatra; budući da bi ti legitimni čimbenici trebali obuhvaćati obveze Unije u okviru ciljeva održivog razvoja UN-a i Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti;

Smanjenje ovisnosti o uvezenoj hrani za životinje

O. budući da je jedna od pouka izvučenih iz krize prouzročene bolešću COVID-19 i rata u Ukrajini koji je još u tijeku to da Unija treba okončati ovisnost u pogledu određenih ključnih materijala; budući da predsjednica Komisije Ursula von der Leyen u mandatnom pismu kandidatu za povjerenika Christopheu Hansenu od njega traži da razmotri načine za smanjenje uvoza kritičnih vrsta robe ([13]);

Nedemokratsko donošenje odluka

P. budući da je Parlament u svojem osmom sazivu donio ukupno 36 rezolucija u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (tri rezolucije); budući da je Parlament u svojem devetom sazivu donio 38 prigovora na stavljanje genetski modificiranih organizama na tržište;

Q. budući da Komisija i dalje izdaje odobrenja za genetski modificirane organizme unatoč tome što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos izostanku potpore država članica i prigovorima Parlamenta;

R. budući da onda kad u žalbenom odboru davanje odobrenja nije podržala kvalificirana većina država članica nije potrebno mijenjati zakonodavstvo kako bi se Komisiji omogućilo da uskrati odobrenje za genetski modificirane organizme ([14]);

S. budući da na glasovanju Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 26. travnja 2024., nije doneseno nikakvo mišljenje, što znači da kvalificirana većina država članica nije podržala odobrenje; budući da nakon glasovanja 29. svibnja 2024. žalbeni odbor ponovno nije donio mišljenje;

T. budući da je 2. srpnja 2024. Komisija odobrila stavljanje na tržište genetski modificiranog kukuruza;

1. smatra da se Provedbenom odlukom (EU) 2024/1826 prekoračuju provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) br. 1829/2003;

2. smatra da Provedbena odluka (EU) 2024/1826 nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiva s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on je, u skladu s općim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ([15]), pružanje osnove za visoku razinu zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, interesa okoliša i potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje, uz istovremeno jamčenje uspješnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta;

3. poziva Komisiju da osigura konvergenciju standarda Unije i njezinih partnera u pregovorima o sporazumu o slobodnoj trgovini kako bi se ispunili sigurnosni standardi Unije;

([10]) https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3448-report-special-rapporteur-right-food.
([11]) https://indicators.report/targets/3-9/.
([12]) Vidjeti: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7834.
([13]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en
([14]) U skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 182/2011 Komisija „može”, ali ne „mora” dati odobrenje ako se u okviru žalbenog odbora za to ne izjasni kvalificirana većina država članica.
([15]) Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

4. traži od Komisije da povuče Provedbenu odluku (EU) 2024/1826;

5. poziva Komisiju da ne odobri genetski modificirane usjeve otporne na herbicide zbog s njima povezane povećane upotrebe komplementarnih herbicida i stoga većih rizika za biološku raznolikost, sigurnost hrane i zdravlje radnika, u skladu s pristupom „Jedno zdravlje”;

6. u tom pogledu ističe da odobravanje uvoza bilo koje genetski modificirane biljke koja je stekla otpornost na herbicide koji su zabranjeni u Uniji, kao što je glufosinat, radi upotrebe u hrani ili hrani za životinje, nije u skladu s međunarodnim obvezama Unije na temelju, među ostalim, ciljeva održivog razvoja UN-a i Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti, uključujući nedavno doneseni Okvir Kunming-Montreal ([16]);

7. očekuje od Komisije da hitno ispuni obvezu iznošenja prijedloga kojim će se osigurati da se opasne kemikalije zabranjene u Uniji ne proizvode za izvoz;

8. pozdravlja činjenicu da je Komisija u dopisu zastupnicima od 11. rujna 2020. konačno uvidjela potrebu da se pri donošenju odluka o odobravanju genetski modificiranih organizama u obzir uzme održivost ([17]); međutim, izražava duboko razočaranje zbog toga što Komisija i dalje odobrava uvoz genetski modificiranih organizama u Uniju unatoč stalnim prigovorima Parlamenta i činjenici da kvalificirana većina država članica ne glasuje za taj uvoz;

9. ponovno apelira na Komisiju da u obzir uzme obveze Unije na temelju međunarodnih sporazuma, kao što su Pariški sporazum o klimatskim promjenama, Konvencija UN-a o biološkoj raznolikosti i ciljevi održivog razvoja UN-a; ponavlja svoj poziv da se nacrti provedbenih akata poprate obrazloženjem u kojem se objašnjava na koji se način poštuje načelo „nenanošenja štete” ([18]);

10. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

([16]) Na 15. konferenciji stranaka Konvencije Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti u prosincu 2022. dogovoren je globalni okvir za biološku raznolikost, koji uključuje globalni cilj smanjenja rizika od pesticida za najmanje 50 % do 2030. (vidjeti: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7834).

([17]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([18]) Rezolucija Europskog parlamenta od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu (SL C 270, 7.7.2021., str. 2), stavak 102.